

Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar

Sema AKPINAR*
Şule YILDIZ**

ÖZET

Çalışmanın amacı, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe kavramına yönelik algılarını renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları aracılığıyla incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, 2015-2016 öğretim yılında Sakarya Üniversitesi İşletme ve Siyasal Bilgiler Fakültelerinde İşletme, Sağlık Yönetimi, Finansal Ekonometri ve Yönetim Bilişim Sistemleri bölümlerinde öğrenim gören ve genel muhasebe dersini alan toplam 271 öğrenciden "Eğer muhasebe bir renk (hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya) olsaydı, "...." olurdu. Çünkü "...." cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde hesaplamaları ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin nitel analizi sonucu muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin algıları arasında "zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe", "gerekli, faydalı, önemli bir ders olarak muhasebe" ve "heyecan verici bir ders olarak muhasebe" algılarının ön plana çıktığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin her bir kategori için en yaygın olarak kullandıkları metaforlar sırayla "siyah, aslan (kaplan), sebze türü, kış, saklambaç, kaktüs ve hesap makinesi" dir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Metafor, Muhasebe Algısı.

JEL Sınıflandırması: M00, M40, M41.

Metaphors For Accounting Perceptions Of Students Who Have Accounting Education

ABSTRACT

Purpose of the study, to examine accounting students' perceptions of accounting concept /course through color, animal, food type, season, game, flower and ware metaphors. In accordance with this purpose, 271 students in total who have attended general accounting course in 2015-2016 academic year in Sakarya University Faculty of Business and Political Sciences in Business Administration, Health Management, Financial Econometrics and Management Information Systems departments are asked to complete the sentences: "If accounting had a color (animal, food type, season, game, flower, and ware), it would be ". In the analysis of the data, frequency, percentage calculations and content analysis method were used. Result of qualitative analysis of obtained data, some perceptions have appeared to stand out that "Accounting as a difficult, boring and complex course", "accounting as a necessary, useful, important lesson" and "accounting as an exciting lesson" among the perceptions of the accounting course / concept of accounting education students. The most commonly used metaphor for each category of students participating in the survey are "black, lion (tiger), vegetable type, winter, hide-and-peek, cactus and calculator".

Keywords: Corporate Wisdom, Knowledge Management, Accounting Information System, Management Accounting.

Jel Classification: M00, M40, M41.

* Yrd.Doç.Dr. Sema Akpınar, Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi, semaulku@sakarya.edu.tr

** Yrd.Doç.Dr. Şule Yıldız, Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi, kasapoglu@sakarya.edu.tr

1. GİRİŞ

Muhasebe bilgi kullanıcılarının ve muhasebeden elde edilen faydaların çeşitliliği, muhasebenin farklı disiplinlerle (hukuk, ekonomi, eğitim, pazarlama vb.) etkileşim içinde olması ve muhasebe mesleğini seçim amacının kişiden kişiye farklılık göstermesi gibi nedenlerden dolayı “muhasebe” olgusu, farklı kişilerde farklı çağrışımlar oluşturabilmektedir. Muhasebenin zaman içinde işletme yönetimi açısından değişen ve gelişen rolü muhasebeye olan bakış açısını da etkilemiştir. Buna bağlı olarak muhasebe öğreticileri, muhasebe meslek mensubu adayları, muhasebe eğitimi alan öğrenciler, işletme yöneticileri vb. muhasebeyle ilişkili grup algılarında da değişiklikler meydana gelmiştir.

Muhasebe denildiğinde insanların aklına genelde soğuk, kuralcı, sıkıcı ve sıradanlaşmış bir kavram gelmektedir. Bunun nedeni muhasebenin, bu meslekle ilgilenen kişilere sadece defter kaydı tutma, tekrarlayıcı ve monoton hesap işlemleriyle uğraşma gibi bazı görev ve sorumlulukları yüklediği düşüncesi ve algısıdır. Artan önemine rağmen muhasebe kavramı bu türden olumsuz algılamaları hak etmemektedir. Muhasebe eğitimini olumsuz yargılamalardan kurtarmak adına, bu düşüncelerin altında yatan nedenleri keşfetmek ve gerekli çözümleri üretmek gerekmektedir (Erol ve Demirel Utku, 2015:1308).

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin potansiyel meslek mensubu olma yolunda gerekli bilgi ve beceriyi edinme sürecinin temelleri genel muhasebe dersi ile atılmaktadır. Bu aşamada dersin anlaşılmasını ve etkili öğrenmeyi zorlaştıran etkenlerden biri de öğrencilerdeki isteksizlik ve muhasebeye ilişkin olumsuz algılardır. Bu noktada, metaforlar öğrencilerin muhasebeye ilişkin algılarını incelemede kullanılabilir araçlardan biridir.

Dilimizdeki karşılığı “mecaz, eğretileme, benzetme” olan metaforlar, genelde benzer bir alandan yeni ve çoğunlukla bilinmeyen bir alana bilgi transferini kapsamaktadır. Dolayısıyla metaforlar olayların oluşumuna ve ilerleyişine ilişkin düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardır (Miller,1987). Cerit (2008:694)’e göre metaforlar; insanların farklı benzetmeler kullanarak, hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördüklerini açıklamada kullandıkları bir araçtır. Yob (2003) ise, metaforu, bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada kullanabileceği güçlü bir araç olarak tanımlamıştır. Örneğin, “küresel ısınma deprem gibidir” diyen bir kişi küresel ısınmanın neden olduğu tüm değişiklikleri ayrıntılı bir şekilde açıklamaktansa dünya üzerindeki yıkıcı etkilerinden yola çıkarak kendine daha tanıdık gelen deprem kavramını kullanmaktadır. Bir diğer deyişle, deprem metaforundan hareketle bu karmaşık kavramı tanımlamakta ve küresel ısınma kavramına ilişkin algısını ortaya koymaktadır (Ateş ve Karatepe, 2013:1330-1331).

Metafor konusundaki araştırmalar incelendiğinde, genelde çalışmaların üç amaç etrafında toplandığı görülmektedir. Bunlar; metaforların yapısı ve oluşumuna ilişkin çalışmalar; metaforların herhangi bir konunun öğretiminde kullanılmasına yönelik çalışmalar ve metaforların çeşitli zihinsel algıları ortaya çıkarmak için kullanılmasına yönelik çalışmalardır (Yalçın vd., 2016:21).

Metaforların bir öğretim aracı olarak kullanılmasının en önemli nedeni uzun süre akılda tutmayı sağlayıcı bir ortam oluşturabilmesidir. Metaforlar, öğrenme için faydalı olup motivasyonu artırır, sezgileri geliştirebilir, duyuşsal gelişimi iyileştirebilir, isteksizliği ve ders

korkusunu ortadan kaldırıp yaratıcı ve keşfedici öğrenme sağlayabilir. Metaforlar öğretmenleri öğrencilerin geçmiş tecrübe ve bilgilerini dikkate almaya zorlayarak, daha önceki konularla ilgili öğrenmelerdeki muhtemel yanlış anlamaların da ortaya çıkarılmasını sağlar (Arslan ve Bayrakçı, 2006:103-104). Bunların yanında metaforlar, kişilerin inançları, tutumları, beklentileri ve algılarının tespitine yönelik bilimsel araştırma sürecinde de önemli bir veri toplama tekniği olarak kullanılmaktadır (Aslan, 2015:366; Taşdemir ve Taşdemir, 2016: 423; Ayyıldız, 2016:14). Farklı grupların, farklı zihinsel imgelere açık, soyut kavramlar üzerindeki algılarını metaforlar yoluyla belirlemeye çalışan araştırmalar, söz konusu kavramlarla ilgili faaliyetlerde bilgi alışverişi ve etkin iletişimi sağlama açısından faydalı olabilmektedir (Saçılık vd., 2016: 85).

Başta eğitim bilimi olmak üzere, sosyal bilimlerin farklı disiplinlerinde metaforlar üzerine yapılan çalışmalar son yıllarda giderek artmakla birlikte (Walters York, 1996; Uysal, 2001; Jones ve Fields, 2001; Semerci, 2007; Cerit, 2008; Saban, 2008-2009; Uçma, 2010; Kesen, 2010; Hacıfazlıoğlu vd., 2011; Demirci Güler, 2012; Nalçacı ve Bektaş, 2012; Onay ve Ergüden, 2012; Soysal ve Afacan, 2012; Mertol vd., 2013; Tortop, 2013; Karaçam ve Aydın, 2014; Demirtaş ve Çoban, 2014a-2014b; Başarı ve Sarı, 2015; Ayyıldız, 2016; Cansever ve Aslan, 2016; Doğan, 2017 vb.) muhasebe kavramına ilişkin araştırmalar oldukça azdır. Bu yönüyle araştırmanın literatürdeki bu boşluğu gidermede faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırma, potansiyel birer meslek mensubu veya muhasebe öğretim elemanı adayları olan öğrencilerin muhasebeye yönelik algı, tutum ve düşüncelerinin tespiti ve varsa olumsuz algıların giderilmesine yönelik tedbirlerin alınması açısından önemli olduğu gibi aynı zamanda muhasebe öğreticilerinin öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik tavır ve önyargılarının altında yatan nedenleri ortaya çıkarmada kullanabilecekleri bir yol olarak da kullanılabilir. Bu noktada öğrencilerin derse ilişkin bakış açılarının anlaşılması, öğretim elemanlarına dersin işlenişi ve aktarımı konusunda yardımcı olabilecektir. Muhasebe öğretim elemanlarının dersi anlatırken sergiledikleri tutum öğrencinin derse/mesleğe olan bakış açısını etkileyecektir. Muhasebe dersine yönelik pozitif tutum ve değer yargılarına sahip olan öğrenciler ise dersi sever, ilgi duyar ve başarılı olabilirler. Nitekim Aygün ve Gerekan, (2012:50) muhasebe dersini ilk kez alan öğrencilerin bu derse ilişkin algılamalarının dersteki başarı durumunu etkilediğini belirtmişlerdir. Yine Ertaş ve Erdem (2008:81), çalışmalarında öğrencilerin muhasebe derslerine ilişkin olumsuz algıları (dersi sevmemeleri, çok karmaşık ve anlaşılması güç bulmaları ve sahip oldukları önyargılar) ile ders başarıları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir.

Daha önce ülkemizde öğrencilerin muhasebe derslerine olan tutum ve algılarını ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmalar yapılmakla birlikte, bu çalışmada muhasebe kavramı, farklı bir düşünce olan “metafor” yöntemi ile değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, öncelikle çalışma ile ilgili literatür incelenmiş, sonra araştırma neticesinde elde edilen bulgular değerlendirilmiş, daha sonra ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Yapılan literatür incelemesinde, muhasebe dersine yönelik öğrenci algı ve tutumlarının incelendiği çalışmalar aşağıdaki gibidir:

Geiger ve Ogilby (2000), Muhasebeye giriş dersini alan 331 öğrencinin dönem başı ve dönem sonu derse yönelik algılarında herhangi bir farklılık olup olmadığını ölçmüş, dönem başında olumlu olan tutumun dönem sonunda azaldığını tespit etmişlerdir.

Jones ve Fields (2001), çalışmalarında muhasebeye giriş dersini alan öğrencilerin, derse ilişkin cesaretsizlik ve başarısızlık gibi duygulara sahip olduğunu ve genel olarak muhasebeyi olumsuz algıladıklarını belirlemişlerdir.

Ağca ve Zeytinoğlu (2008), Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Eskişehir Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F' lerinde öğrenim gören 819 öğrenci üzerindeki yaptıkları çalışmada, son sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilere göre muhasebe mesleğine ilişkin daha olumsuz tutumlara sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

Köse ve Gürbüz (2009), muhasebeye giriş dersini almış olan 566 öğrenciye yönelik yaptıkları çalışmada, temel kavramların anlaşılması, konuya olan ilgi, motivasyon, organizasyon, geribildirim ve değerlendirme konularında öğrencilerin olumlu görüşe sahip olduğunu; fakat görüşlerin değişmesi, aktif öğrenme ve öğretmen-öğrenci ilişkisi konularında ise olumsuz görüşe sahip olduğunu tespit etmişlerdir.

Özcan vd., (2009), Akdeniz Üniversitesi'ne bağlı bir Meslek Yüksekokulu'nda muhasebe Bölümü öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumunu tespit etmeye yönelik yaptıkları çalışmada; öğrencilerin muhasebe programından memnun kaldıklarını, eğitimlerinin iş bulmada önemli katkılar sağlayacağını ve toplumun mesleğe bakışının pozitif yönde olduğunu düşündüklerini tespit etmişlerdir. Bu bağlamda araştırmaya dahil olan öğrenciler muhasebe mesleğine olumlu yönde yaklaşmışlardır.

Gökgöz (2012) çalışmasında, Yalova Üniversitesinde genel muhasebe dersini alan 195 öğrenciye anket uygulayarak muhasebeci kavramına ilişkin metaforik algılarını tespit etmeye çalışmıştır. Yapılan içerik analizi sonucunda, en sık kullanılan metaforlar hesap makinesi, bahçıvan, karınca, matematikçi ve tilki olarak tespit edilmiştir. Kullanılan metaforlar incelendiğinde en çok vurgu yapılan muhasebeci algısı olarak “muhasebeciler etik değerlere bağlı değildir” olmuştur.

Aygün ve Gerekan, (2012) tarafından muhasebeye giriş dersini iki farklı üniversitede alan 532 öğrencinin derse yönelik algılarının, dönem sonunda dönem başına kıyasla farklılaşp farklılaşmadığının ölçüldüğü çalışma sonucunda, dönem başında öğrencilerin derse karşı ilgisiz olduğu, bu dersi aldıktan sonra ise öğrenci tutumlarında olumlu bir değişim meydana geldiği tespit edilmiştir.

Gökgöz ve Dizkırıcı (2013) tarafından Yalova Üniversitesinde öğrenim gören 195 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada, öğrencilerin muhasebeye ilişkin en çok kullandıkları metaforlar matematik, hesap makinesi, puzzle, terazi ve bilmece olarak tespit edilmiştir. Pearson ki kare testi kullanarak yapılan analizde cinsiyet ve eğitim şekli (Yüksekokul/İşletme Fakültesi öğrencileri ile kullanılan metaforlar arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Kullanılan metaforlardan yola çıkılarak yapılan içerik analizi sonucu “muhasebede sonuca ulaşmak için aşamalardan geçmek gerekir” “muhasebe matematiksel işlemlerden oluşmaktadır” ve “muhasebe aynı işlemlerin tekrarıdır” ve “muhasebe para demektir” kategorileri ön plana çıkmıştır.

Ertuğrul ve Özdemir (2014) muhasebe dersi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının tespitini amaçlayan çalışmalarında, 821 öğrenciye anket uygulamışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin muhasebe derslerine karşı tutumları “Gereksiz, Sıkıcı ve Angarya”, “İstekli ve Arzulu”, “Gereklilik”, “İsteksizlik” ve “Amaçsızlık” olarak beş grupta toplanmıştır.

Yıldırım (2015), çalışmasında, muhasebeye giriş dersini alan 62 hukuk fakültesi öğrencisinin genel muhasebe dersine ilişkin görüşlerini incelemiş, elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin cinsiyete göre başarı, kariyer, ödül, zaman, merak veya zevkli, zor, sıkıcı, motivasyon, bilgi, eğitici puan ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamıştır. Yine, öğrencilerin bekledikleri ve aldıkları ders notları bakımından kadın öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Özbek (2015), çalışmasında, farklı eğitim programlarındaki öğrencilerin muhasebe algısını ölçmek için 102 öğrenci ile anket çalışması yapmış, sonuçta genel olarak öğrencilerin muhasebe dersinin gerekliliği konusunda farkında ve istekli olduklarını ortaya koymuştur.

Erol ve Demirel Utku (2015), ilk kez muhasebe dersi alan öğrencilerin, dönem başı ve sonundaki algılamalarındaki farklılaşmaları belirlemek amacıyla 164 öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmada, Genel Muhasebe dersine dönem başındaki bakış açılarının ve algılamalarının, genel olarak, dönem sonuna göre daha negatif olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Güler vd., (2016), Dumlupınar Üniversitesi İ.İ.B.F. de muhasebe eğitimi alan 200 öğrencinin “muhasebeci” metaforları algılarını belirlemeye çalıştıkları çalışmada, genel olarak öğrencilerin en çok kullandıkları metaforların parasal kavramlar olduklarını ortaya koymuşlardır.

3. METODOLOJİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışmanın amacı, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin algılarını metaforlar yardımıyla belirlemektir. Özellikle muhasebe ile ilk kez tanışılan ders olan genel muhasebe dersini alan öğrencilerin muhasebeye bakış açılarının ve algılarının metaforlar yoluyla tespiti, öğrencilerin muhasebeye yönelik olumsuz algılarının sebeplerinin anlaşılmasında faydalı olabileceği gibi öğretim elemanları açısından da, muhasebenin faydaları, gerekliliği ve önemi konusunda ilk derslerde daha fazla bilgi verilmesi konusunda farkındalık oluşturabilecektir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırma, 2015-2016 öğretim yılının bahar döneminde Sakarya Üniversitesi İşletme ve Siyasal Bilgiler Fakülteleri bünyelerinde yer alan İşletme, Sağlık Yönetimi, Finansal Ekonometri ve Yönetim Bilişim Sistemleri bölümlerinde öğrenim gören toplam 271 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bölümlerde genel muhasebe dersine kayıtlı öğrenci sayısı 310 olup ana kütlelin evreni temsil etme oranı yaklaşık % 87 dir.

Araştırmada son ders saati içinde yüzyüze anket yöntemi uygulanmış ve katılımcıların ankette yer alan ““Eğer muhasebe bir renk (hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya) olsaydı, “.....” olurdu. Çünkü”.....” cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Aynı zamanda katılımcıların yaş, cinsiyet, öğretim türü, bölüm, muhasebe mesleğine ilgi düzeyi gibi bazı demografik özellikleri ve muhasebe mesleğine bakış açılarına yönelik sorular da ankette yer almaktadır.

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmış ve öğrencilerin verdikleri cevaplar, kullanılan metafor, metaforun kaynağı, metaforun kaynağı ve gerekçesi arasındaki ilişki bakımından ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu doğrultuda, öncelikle her bir metafor (renk, hayvan vb.) için kullanılan metafor kaynağının öğrenciler tarafından kullanılma sıklığı tespit edilmiştir. Bu noktada hangi gerekçe ile kullanıldığı ifade edilmeyen ya da kullanılan metaforla muhasebe kavramı arasında anlamlı bir ilişki saptanamayan bazı metaforlar “İlişkisiz” kategorisi altında verilerek analiz dışında tutulmuştur. Örneğin “muhasebe bir mevsim olsaydı yaz olurdu. Çünkü yazı seviyorum ” ifadesinde metafor olarak kullanılan yaz mevsimi ile muhasebe arasındaki ilişkiye dair mantıklı bir açıklama getirilemediğinden bu ve benzeri cevaplar analize katılmamıştır. Daha sonra belli ortak özellikleri içeren metaforlar belli kavramsal kategoriler altında toplanmıştır. Örneğin “muhasebe puzzle gibidir, çünkü çözmesi zordur, karmaşıktır, yoğun düşünce gerektirir”; “muhasebe siyah renge benzer, çünkü iç karartıcıdır ve en küçük bir hata hemen ortaya çıkar” “Muhasebe ayvaya benzer, çünkü ayvanın sindirimi zordur, muhasebe sürecinin anlaşılması da zaman ister.”, “Muhasebe ceviz gibidir, nasıl ki cevizin içi karışık ise muhasebede de konular çok karışık” gibi ifadelerde muhasebenin zor ve sıkıcı bir ders olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle belirlenen kategorilerden biri “zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe “ olmuştur.

Sonuç olarak öğrencilerin kullandıkları metaforlar, muhasebe kavramına ilişkin içerdikleri anlamlar bakımından “Heyecan verici bir ders olarak muhasebe”, “ Zor, sıkıcı, karmaşık bir ders olarak muhasebe” ,“Kurallı, düzenli ve sistematik bir ders olarak muhasebe”, “Diğer bilim dallarıyla ilişkili bir ders olarak muhasebe”, “ Yol gösterici bir ders olarak muhasebe”, “Dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe”, “Zeka gerektiren bir ders olarak muhasebe”, “Gerekli, faydalı ve önemli bir ders olarak muhasebe”, “Parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe” şeklinde 9 kategori ile eşleştirilmiştir. Saban (2008, 2009), Güven ve Güven (2009), Güveli vd., (2011) de çalışmalarında farklı kavramlara ilişkin benzer bir veri analiz yöntemi kullanmışlardır.

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin belirlenmesinde bu alandaki uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Uzmanın, çalışmada belirlenen kavramsal kategorilere ilişkin düşünceleri alınmıştır. Araştırmacılar ve uzmanlar arasındaki görüş birlik ve farklılıklarının sayısı tespit edilerek Miles ve Huberman’ın (1994) Güvenirlik=görüş birliği/(görüş birliği+görüş ayrılığı) formülü kullanılarak çalışmanın güvenirliliği %92 olarak hesaplanmıştır.

4. UYGULAMA

Araştırma bulguları iki aşamalı olarak analiz edilmiştir. İlk olarak öğrencilerin demografik bilgileri, muhasebe mesleği ve genel muhasebe dersine ilişkin düşüncelerine ait frekans ve yüzdeler verilmiştir. Daha sonra ise öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin yedi metafor başlığı (renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek, eşya) için geliştirdikleri

metaforlar, bunlar içinde dikkat çekici olan birkaç örnek ile birlikte tablolar halinde sunulmuştur. Son olarak bu yedi metafor başlığı altında verilen cevaplar incelenmiş ve muhasebe kavramının değişik yönlerine vurgu yapan metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin algıları dokuz kategori altında toplanmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Cevap	Frekans	%
Yaş	20 yaş ve altı	120	44,3
	21 yaş ve üstü	151	55,7
	Toplam	271	100,0
Cinsiyet	Kadın	139	51,3
	Erkek	132	48,7
	Toplam	271	100,0
Öğretim Türü	I. Öğretim	220	81,2
	II. Öğretim	51	18,8
	Toplam	271	100,0
Bölüm	Finansal Ekonometri	33	12,2
	İşletme	141	52
	Sağlık Yönetimi	65	24
	Yönetim Bilişim Sistemleri	32	11,8
	Toplam	271	100,0
Mezun Olunan Lise	Ticaret Lisesi	13	4,8
	Diğer	258	95,2
	Toplam	271	100,0

Tablo 1'e göre, ankete katılan öğrencilerin % 44.3' ü 20 yaş altı, % 55.7'si 21 yaş ve üstü yaş aralığındadır. Yine katılımcıların %51.3'ü kadın, %48.7'si erkek, %81.2' si I.öğretim, %18.8' i II.öğretim, %12.2' si Finansal Ekonometri, %52' si İşletme, %24 ü Sağlık Yönetimi, %11.8' i Yönetim Bilişim Sistemleri öğrencisidir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%95.2) Ticaret lisesi mezunu değildir.

Tablo 2. Katılımcıların Muhasebe Mesleği ve Genel Muhasebe Dersine İlişkin Genel Özellikleri

Muhasebe Mesleği İle İlgili Genel Sorular		Frekans	%
Muhasebe Mesleğine İlgili Düzeyi	Düşük	96	35,4
	Orta	155	57,2
	Yüksek	20	7,4
Ailede Muhasebe Meslek Mensubu Varlığı	Evet	74	27,3
	Hayır	197	72,7
Mezuniyet Sonrası Muhasebe Mesleğini Seçme	Evet	64	23,6
	Hayır	207	76,4
Genel Muhasebe Dersi İle İlgili Sorular		Frekans	%

Sınıf geçmek için derse çalışıyorum.	Evet	192	70,8
	Hayır	79	29,2
Dersle ilgili bakış açımı geliştirmek için çalışıyorum	Evet	152	56,1
	Hayır	119	43,9
İleriki iş hayatıma yardımcı olması için çalışıyorum	Evet	202	74,5
	Hayır	69	25,5
Akademik kariyer planımda yardımcı olması için çalışıyorum	Evet	131	48,3
	Hayır	140	51,7
İşletmedeki temel işleyişi anlamak için çalışıyorum	Evet	182	67,2
	Hayır	89	32,8
Dersin İlk Kez Alınıp Alınmadığı	İlk kez	192	70,8
	Alttan	79	29,2
Derse Çalışmak İçin Harcanan Haftalık Süre	Sadece sınav zamanı	88	32,5
	1 saatten az	63	23,2
	1-3 saat arası	87	32,1
	3 saatten fazla	33	12,2

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin yalnızca %23.6' sının mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini seçmeyi düşündüğü ve sadece %7.4' ünün muhasebe mesleğine yüksek derecede ilgi duyduğu görülmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%72.7) ailesinde muhasebe meslek mensubu yoktur. Öğrencilerin genel muhasebe dersine ilişkin sorulara verdikleri yanıtlar incelendiğinde, %70.8' sinin dersi ilk kez aldığı ve yalnızca sınav zamanı derse çalışmak için zaman harcayan öğrenci oranının %32.5 olduğu görülmektedir. Muhasebe dersine çalışma sebepleri araştırıldığı ve birden fazla seçeneğin işaretlendiği sorulara bakıldığında, %70.8 sınıf geçmek için, %56.1 dersle ilgili bakış açısını geliştirmek için, %74.5 ileriki iş hayatına yardımcı olması için, %48.3 akademik kariyer planında yardımcı olması için, %67.2 de işletmedeki temel işleyişi anlamak için çalıştığını ifade etmiştir.

Aşağıdaki kısımda muhasebe eğitimi alan öğrenciler tarafından her bir imge için (renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek, eşya) üretilen metaforların frekanslarına ilişkin bilgiler tablolar halinde verilmiştir. Ayrıca tablolarda bazı öğrencilerin metaforlara ilişkin dikkat çeken gerekçelerine de yer verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Bir Renk Olarak Muhasebe Algıları

Renkler	f		Çünkü
Siyah	Olumlu	8	"Siyah bütün renklerle uyumludur, muhasebe de siyah gibi her türlü işletmede kullanılır.", "Tıpkı siyah gibi muhasebede de her şey nettir, belirsizliğe yer yoktur."
	Olumsuz	67	"Muhasebe de siyah gibi içimi karartan zor ve sıkıcı bir süreçtir.", "Uzay boşluğu gibidir, İşleyişi çözemezsen her sene boşlukta savrulur durursun." "Kara delik gibi içine çekiyor." "Nasıl ki siyah üzerinde en küçük bir toz bile belli olursa muhasebe de en küçük hatayı bile kabul etmez." "Muhasebe bana kara kaplı defterleri hatırlatıyor."
Gri	Olumlu	7	"Siyah ve beyazın birbirini tamamladığı gibi muhasebedeki işler de birbirini tamamlar, kopukluk yoktur." "Önce biraz zor karanlık gibi,

				ama çalışarak o karanlığı beyaz ışık ile aydınlatmak mümkün.” “Bazen zor siyah, bazen kolay beyaz yani eğlenceli.”
		Olumsuz	38	“Tam olarak anladığını düşündüğünde anlamamışsındır.”, “Dersten çıktuktan sonra beynimden gri dumanlar çıkıyor.”, “Ne siyah ne beyaz ne zaman ne olacağı hiç belli olmuyor, ortada bir durum” “
		Olumlu	35	“ Beyaz bütün renklerin birleşimidir, muhasebe de işletmenin tüm süreçlerinde varlığını gösterir.”, “Beyaz bana saflığı çağrıştırıyor, muhasebede de doğruluk ve dürüstlük önemlidir.”, “Beyaz gibi önümüzü görmemizi sağlar.”, “Beyazın tüm renklere lazım olduğu gibi muhasebe de hayat için gereklidir.”, “Beyaz düz ve yalın bir renktir, muhasebede de kurallara uyulursa beyaz gibi yalın ve açık olur.”, “Beyaz renk her renkle uyumludur, muhasebe de işletmedeki her birimle ilgilidir.”
Beyaz	42	Olumsuz	7	“Beyaz gibi kolayca lekelenebilir, suiistimale açıktır.”, “Beyaz tüm renklerin karışımıdır, muhasebe de öyle karmaşıktır.”, “Tek başına hiçbir anlamı yoktur.”
		Olumlu	10	“Kan ile aynı renkte, kan insan için olmazsa olmaz muhasebe de işletme için.”, “Mali açıdan kırmızı gibi sıcak ve canlıdır. Para akışını temsil eder.” “Keşfettikçe öğrendikçe kırmızı gibi eğlenceli ve hareketli.”
Kırmızı	22	Olumsuz	12	“Muhasebe dikkat gerektirir, kırmızı çizgileri vardır.”, “Ateş gibi tehlikelidir.”, “Sınav sonucumu öğrendikten sonra kızarıyorum.” “Dikkatli olunması gereken, tehlikeli bir ders.”
		Olumlu	6	“Güneş gibi geleceği parlaktır.”, “Bilanço tuttuğunda içim kıpır kıpır oluyor, heyecanlanıyorum. Bana sarı renkteki etkiyi veriyor.” “Muhasebenin hareketli yapısı bana sarıyı çağrıştırıyor.”
Sarı	16	Olumsuz	10	“Hüznün rengidir, sınav sonuçlarım beni hüznlendiriyor.”, “Masum görünse de muhasebe de sarı renk gibi hata kabul etmez, yaprak gibi sarartır döker.”, “Baş ağrıtıcı ve göz yorucu bir renk, tıpkı muhasebe gibi.”
		Olumlu	2	“Birçok işlevi ve kullanıldığı alan var, çok renkli.”, “Renkleri birer işletme departmanı olarak düşünürsek, muhasebe tüm departmanlarla ilgili olduğu için gökkuşağıdır.”
Gökkuşağı	3	Olumsuz	1	“Gökkuşağındaki renkler gibi muhasebede de çok konu var, çok karmaşık.”
		Olumlu	1	“ Kahverengi gibi herkes sevmez, ama süreci anladığında seversin.”
Kahverengi	9	Olumsuz	8	“Kahverengi gibi sıkıcı ve az sevilen.”
		Olumlu	14	“Sonuca ulaşırsan mavi gibi huzur verir, rahatlatır.” “Mavi gibi güveni temsil eder. Muhasebe iş hayatınızın güvencesidir. Muhasebe süreci ne kadar iyi işletilirse işletme o kadar başarılı olur.”
Mavi	29	Olumsuz	15	“Gökyüzü gibi geniş, denizler gibi derin, işin içinden çıkamıyorum.”, “Muhasebe ofisindeki dosyaların rengi mavidir. Çok resmi, sıkıcı ama gerekli.”
		Olumlu	8	“Mor zekanın rengidir, muhasebe de zeka ister.”, “Mor sarı ile mavinin karışımıdır. Muhasebe de hem matematik bilgisi hem de sözel yetenek gerektirir.”
Mor	8	Olumsuz	0	
		Olumlu	0	
		Olumsuz	2	“Hiç ulaşamayacak toz pembe hayaller gibi, başarılması zor.”, “Pembe gibi itici.”
Pembe	2	Olumsuz	2	
		Olumlu	2	“Muhasebe süreci şeffaf olmalıdır.”, “Nasıl yaklaşırsan öyle sonuç alırsın. Ön yargılı olmazsan başarırsın.”
Saydam	2	Olumsuz	0	
Turuncu	5	Olumlu	3	“Kırmızı (tehlike) ve sarı (sakinlik) arasında bir renktir. Hesaplar

				yanlışsa kırmızı görünür, doğruysa sarı. Dikkatli olursan tehlikeden uzak durursun.” “Turuncu eğlenceyi ifade eder, muhasebe de eğlencelidir.”
		Olumsuz	2	“Uyumsuz bir renk, muhasebe dersi de benim için uyumsuz.”
Yeşil	10	Olumlu	9	“Paranın rengi yeşildir, muhasebe mesleğinde de çok para kazanmak mümkündür.” “Yeşil huzurun rengidir, sonuçlar tuttuğunda huzura kavuşursun.” “Doğada her zaman yeşili görmek mümkündür, işletmede her birim muhasebeyle ilişkilidir.”
		Olumsuz	1	“Ağaç gibi dallara ayrılır, çok konu var çok karmaşıktır.”
İlişkisz	3			
Toplam				271

Tablo 3’te öğrencilerin “renk olarak muhasebe” algılarındaki farklılaşma olumlu ve olumsuz ayrımıyla birlikte frekans ve bazı gerekçelerle birlikte yer almaktadır. Siyah, gri ve beyaz renkler öğrenciler tarafından en çok kullanılan metaforlardır. Söz konusu renkleri olumlu anlamda muhasebe ile ilişkilendiren öğrencilerin cevapları incelendiğinde, siyah rengin muhasebenin her işletmede kullanımının gerekliliği ve muhasebe işlemlerindeki netliği ifade etmede kullanıldığı; gri renk ile muhasebede işlemler arası bütünlük, çalışıldığında başarılabacak ve eğlenceli bir ders olma; beyaz renk ile de muhasebenin işletmede tüm süreçlerdeki varlığı ve uyumuna, doğruluk, dürüstlük, yalın ve açık olmanın önemine, yol gösterici özelliğine vurgu yapıldığı görülmüştür. Cevaplar, olumsuz vurgu yapan öğrenciler açısından incelendiğinde ise, siyah rengin muhasebenin zor, sıkıcı ve hata kabul etmeyen bir ders oluşuna; grinin muhasebenin anlaşılması zor, belirsiz ve stresli bir ders olmasına ve beyaz rengin ise muhasebe işlemlerinin suistimale açık, karmaşık olma ve tek başına fayda sağlamayışı özelliğine yönelik kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Bir Hayvan Olarak Muhasebe Algıları

Hayvan	f		Çünkü	
Aslan/Kaplan	27	Olumlu	17	“Ormanların kralı gibi derslerin kralı.”, “Aslan gibi güçlü.”, “Aslanın hayvanların lideri olması gibi, muhasebe de yönetime yol gösterir.”
		Olumsuz	10	“Korkudan karşısındaki insanı titretiyor.”, “En ufak bir hatayı kabul etmez, çok yarıcı.”, “Hem korkunç hem de çok güzel.”, “Hırçın, can yakan.”
Arı	12	Olumlu	8	“Arı gibi düzenli ve çok çalışırsan başarırsın.”, “Arı dünyanın besin zincirinin dengesini sağlar, muhasebe de işletmenin dengesini sağlar.”, “Arılardaki mükemmel sistem, muhasebede de vardır.”
		Olumsuz	4	“Dersten sonra bir acı hissediyorsun, bir de bakmışsın iğnesiyle seni sokmuş.”, “Balı sayesinde faydalı olabilir ama iğnesini unutmamak lazım.”
Karınca	23	Olumlu	6	“ Hesaplı kitaplı hayvanlardır.”, “İşlerini bir gün sonraya bırakmazlar, kurallıdır, muhasebe de aynı karınca gibi kurallı ve zamanlıdır.”
		Olumsuz	17	“Karınca gibi çok yoğun düzenli ve sıkı çalışmak gerekir.”
Kedi	26	Olumlu	2	“Temiz ve özenlidir, aynı muhasebe gibi.”
		Olumsuz	24	“Nankördür, yanlışın telafisi zordur.”, “Sakin ve uysal gibi görünse de tek bir yanlış harekette tırmalayabilir.”

Köpek	22	Olumlu	13	"Güvenilir ve sadıktır.", "Köpek gibi sahibine yardımcı, yol gösterici.", "Yavru köpeğin eğitimi gibi muhasebede de öğrendikçe birikimlerin artar."
		Olumsuz	9	"Köpek gibi parçalayıcı ve korkutucu, sevmeye çalışsan da kendini sevdirmesin.", "Isırır", "Devamlı ilgi göstermek lazım.", "Ne zaman ne yapacağını kestiremezsin, güvenilmez."
Tilki	17	Olumlu	4	"Zeki insanlar muhasebeyi anlayabilir."
		Olumsuz	13	"Kurnaz, hesapçı ve uyanık olmak gerekir.", "Kurnaz ve sinsidir. Kolay görünüp insanı şaşırtabiliyor."
Yılan	15	Olumlu	1	"Çoğu kişi sevmese de besin zincirinin önemli bir parçasıdır."
		Olumsuz	14	"Korkutucu ve zehirli", "Muhasebe de yılan gibi soğuk ve tiksindirici.", "İnsanı çekiyor, sıkıyor, bırakmıyor. Yapamadıkça sanki yutuyor."
Kaplumbağa	9	Olumlu	2	"Yavaş ilerliyor ama istikrarlı.", Konu ve kavramları bir günde anlayamazsın. Ama planlı bir şekilde çalışırsan başarısın.
		Olumsuz	7	"Sıkıcı, konular çok ağır ilerliyor."
Bukalemun	14	Olumlu	2	"Her işletmede adaptasyon gücü kuvvetli.", "Her ortamda bir şekilde işe yarıyor."
		Olumsuz	12	"Her konunun zorluk düzeyi farklı", "Konular ilerledikçe işin rengi değişiyor.", "Duruma göre şekil alıyor."
İnek	8	Olumlu	7	"Hem sütünden hem etinden faydalanırız, muhasebe de öyledir. Her alanda faydalıdır.", "Ne kadar beslersen, o kadar süt verir."
		Olumsuz	1	"Daha çok ezbere dayalı olduğu için, inekleme tabirini çağrıştırıyor."
Çita	5	Olumlu	1	"İşletmeyi ileri taşır."
		Olumsuz	4	"Çok hızlı ilerliyor, takip etmesi zor."
Kuş türleri	13	Olumlu	2	"Temelini öğrenirsen, kuş gibi rahat olursun.", "Kartal gibi işletmenin en güçlü departmanıdır."
		Olumsuz	11	"Konuyu baştan kaçırsan geri kalanı kuş gibi uçup gider." "Dilinden anlamadığın sürece muhabbet kuşu gibi kafa şişirir."
Sinek	6	Olumlu	0	
		Olumsuz	6	"Hiçbir yararı yoktur, rahatsız edicidir.", "Yorucu ve kan emici."
Diğer	64	Olumlu		"Kaz gibidir. Su yüzeyinde çok sakın ve basit gözüke de suyun altında çalışan ayaklar (hesaplar) vardır." "Sirtuna yük binen eşek gibi, işletmenin tüm yükünü çeker." "Fil gibi, işletmenin temelini oluşturur.", "Ahtapot gibi bağlantılı olduğu çok konu var."
		Olumsuz		"Balık hafızası gibi, çabuk unutulmuş bir ders.", "Kirpi gibi yaklaştıkça insanın canını yakıyor."
İlişkısiz	10			
Toplam				271

Tablo 4'te görüldüğü gibi öğrencilerin bir hayvan olarak muhasebeye yönelik geliştirdikleri oldukça çeşitli metaforlar arasında ön plana çıkanlar aslan/kaplan, kedi ve karıncadır. Aslan/kaplan benzetmesi yapan öğrenciler tarafından kullanılan gerekçelerden olumlu yönde öne çıkanlar, muhasebenin derslerin kralı gibi her dersle ilişkili olduğu düşüncesi, güçlü ve yönetime yol gösterici olma özelliği, olumsuz benzetimler ise, muhasebenin hata kabul etmeyen ve can yakıcı bir ders olduğu düşüncesidir. Kedi benzetmesi yapan öğrencilerce ön plana çıkan gerekçeler olumlu manada, muhasebenin özen gösterilmesi

gereken bir ders olması, olumsuz manada ise nankör, yanlışların telafisinin zor olması düşüncesiyle ifade edilmiştir. Muhasebeyi karıncaya benzeten öğrenciler ise genel olarak muhasebenin yoğun, düzenli ve sıkı çalışılması gereken bir ders olduğunu, aynı zamanda da muhasebede kurallara ve zamana dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 5. Katılımcıların Bir Besin Türü Olarak Muhasebe Algıları

Besin Türü	f		Çünkü	
Sebze türleri	87	Olumlu	28	“ Her mevsimde bulunur, muhasebe de hayat boyunca yanımızdadır.”, “Besleyicidir.”, “Sağlıklıdır, gereklidir, faydalıdır.”, “Çoğu yemekte bulunur, muhasebe de her işletmede bulunur.” “Ispanak yemiş gibi öğrendikçe kendimi güçlü hissediyorum.”, “İşletmelerin güçlü ve ayakta kalması için önemlidir.”
		Olumsuz	59	
Ekmek	12	Olumlu	12	“Hayatidir.”, “Ekmeksiz yemek karın doyurmaz, muhasebesiz ticaret faydalı olmaz.”, “Ekmek gibi muhasebe de İşletme için temelidir.”
		Olumsuz	0	
Su	13	Olumlu	13	“Susuz hayat, muhasebesiz işletme düşünülemez”, “Muhasebe işletmenin yaşam kaynağıdır.”, “Her zaman ihtiyacımız olacak.”, “Hayati, vazgeçilmez.”
		Olumsuz	0	
Meyve türleri	30	Olumlu	25	“ Karpuz gibi dışı sert ama açınca tadı güzel.”, “Portakal C vitamini içerir ve günlük alınmazsa bir işe yaramaz. Muhasebede de konuları günlük olarak tekrarlamak gerekir.”, “Faydalıdır, enerji verir.” “Ekşi de olsa seversin.”
		Olumsuz	5	
Et	9	Olumlu	7	“Faydası büyük, besin değeri yüksek.” “Olmazsa olmaz, muhasebe de, işletme için öyle.”
		Olumsuz	2	
Karbonhidrat	30	Olumlu	21	“Her şekilde kullanılabilir.”, “Güç ve enerji verir, muhasebe de öyle.”, “Tadı güzel ve besleyici.”, “Temel bir besin grubudur, muhasebe de işletmede temeldir.”
		Olumsuz	9	
Protein	20	Olumlu	20	“Yapıtaşıdır, muhasebe de işletme için öyledir.”, “Faydalıdır, vücut için olmazsa olmaz.”, “Güç verir.”
		Olumsuz	0	
Yağ	3	Olumlu	1	“Muhasebe de yağ gibi az da olsa gerekli.”
		Olumsuz	2	
Diğer	45	Olumlu	25	“Bal gibi yararlı ve yoğun”, “Çerez gibi eğlenceli”, “Tuzsuz yemek, muhasebesiz işletme olmaz.”
		Olumsuz	20	
İlişkisiz	22			
Toplam			271	

Bir besin türü olarak öğrencilerin muhasebe algılarını gösteren Tablo 5 incelendiğinde, muhasebenin en çok sebze, meyve ve karbonhidrata benzetildiği görülmektedir. Olumlu görüş bildiren öğrenciler, muhasebenin işletmelerin güçlü olması için gerekli ve faydalı olduğunu ifade etmek için sebze ve meyveyi kullanmışlardır, benzer şekilde öğrenciler karbonhidratı da temel besin grubu olması dolayısıyla muhasebeye benzetmişlerdir. Bazı öğrenciler ise muhasebenin, sebze gibi tatsız, sevimsiz olduğunu, karbonhidrat gibi fazla alındığında zarar verdiğini, bazı meyvelerin görünüşü gibi (nar, ceviz) karışık ve konuların çok olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 6. Katılımcıların Bir Mevsim Olarak Muhasebe Algıları

Mevsimler	f		Çünkü
İlkbahar	46	Olumlu	28 "Yaz gelirken baharın getirdiği düzenleyicilik, aynı muhasebenin yeni dönemler için yaptığı hazırlık gibi." "İlkbahar gibi yoğun ve hareketli." "Anladıkça insanın içine bahar sevinci doğuyor, içimiz kıpır kıpır oluyor." "İlkbahar yazın nasıl geleceği hakkında bize bilgi verir, muhasebede işletmenin geleceği hakkında." "Sonuca ulaştıkça huzur ve moral verir". "Kıştan sonra gelir, iyi bir muhasebe de işletmeyi zarardan kurtarabilir." "Ne yaz gibi kavurur ne de kış gibi dondurur, dengelidir, muhasebede de denge önemlidir." "Yeni başlangıçlar doğurur, meyveler olmaya başlar, bilanço hazırlığı yapılır".
		Olumsuz	18 "Yağmurlu da geçebilir, güneşli de, ne olacağı belli olmaz." "Muhasebede de tamamen yazı yaşayamazsın, hep iniş çıkışlar olur". "Tam yaz geldi diye sevinirken, bir anda şimşekler çakıp çamura bataabilirsin, muhasebede de tam eşitliği sağladım derken bir hata yüzünden başa dönebilirsin". "Ne giymem gerektiğini bilemiyorum, muhasebenin de neresinden çalışmaya başlayacağını bilemiyorum."
Yaz	39	Olumlu	12 "Her zaman canlı ve eğlenceli." "Aydınlık ve bol güneşli."
		Olumsuz	27 "Hesaplar ve kodlar yaz gibi bunaltıcı." "Sıcak, boğucu, sıkıcı." "Çok uğraştırır ve terletir, aynı yaz gibi."
Sonbahar	83	Olumlu	0
		Olumsuz	83 "Dersi anlayamadığımdan hep bir hayal kırıklığı.", "İç karartıcı ve hüznölendirici", "Yapraklar gibi öğrenciler de bu derste dökülür.", "Sonbahar gibi çetin, karanlık ve kasvetli", "Hava bir açıyor bir kapatıyor, muhasebede de bazı konular kolay bazıları zor.", "Bulutlu, yağmurlu, karamsar, sıkıcı.", "Bir yanlış yaparsan mevsimi kışa çevirir."
Kış	87	Olumlu	13 "Her daim hareketli ve eğlenceli" "Ocak ayı yeni başlangıçlar demektir, muhasebede de süreç o zaman başlar." "Nasıl kış mevsimi olmazsa yaz kurak ve zorlu geçer, muhasebe iyi tutulmazsa da işletme zora düşer." "Kış gibi soğuk ve karmaşık görünür ama anlayınca kolaydır."
		Olumsuz	74 "Sınav sonuçları hep soğuk düş etkisi yapıyor, üsütüyor." "Soğuk, karanlık, korkutucu ve hasta ediyor." "Zorlu kış şartlarında korunmak gibi muhasebe de büyük emek ve fedakârlık ister." "Kış şartları insanı yorar.", "Uzun ve yorucu." "Dıştan bakıldığında kar güzeldir, ama içinde yaşamak zordur".
İlişkısiz	16		
Toplam	271		

Tablo 6'dan görüldüğü gibi, muhasebenin mevsim olarak metafor algılarında öğrencilerin en çok kullandıkları mevsimler kış ve sonbahardır. Kış benzetmesi yapan öğrencilerin çoğunluğu, muhasebeyi zorlu kış şartları gibi, yorucu, uzun, zor, soğuk, karanlık ve hasta edici bir ders olarak gördükleri için bu benzetmeyi yaptıklarını ifade etmişlerdir. Kış benzetmesini olumlu anlamda kullananlar ise, muhasebenin kış mevsimi gibi hareketli ve eğlenceli, yeni başlangıçları çağrıştıran ve işletme başarısı için önemli bir ders olduğuna vurgu yapmışlardır. Muhasebeyi sonbahara benzeten öğrencilerin tamamı bu benzetmeyi olumsuz anlamda kullanmışlar ve muhasebenin sonbahar gibi insana hayal kırıklığı ve hüzün duygusunu yaşatan, iç karartan, kasvetli, sıkıcı ve anlaşılabilir bir ders olduğunu söylemişlerdir.

Tablo 7. Katılımcıların Bir Oyun Türü Olarak Muhasebe Algıları

Oyun Türü	f		Çünkü
Bulmaca	Olumlu	2	"Kayıt alma süreci bulmaca çözmek gibi eğlenceli."
	Olumsuz	10	"Sonuca ulaşmak için çok fazla konu hakkında bilgi sahibi olmak gerekir.", çözmesi zor ve karışık, yoğun düşünce faaliyeti gerektirir, beyin yorar. "Hesaplar bulmaca gibi birbiriyle bağlantılı, biri olmadan diğerini tamamlayamıyorsun." Neyi nereye yazacağımızı (hangi hesabı kullanacağımızı) bilmek adeta bir bulmaca gibi."
Futbol	Olumlu	5	"Adeta bir takım oyunu, birbiriyle bağlantılı hesaplar doğru kullanıldığında gol olur.", "Eskimeyen ve taktiği öğrendiğin zaman zevkli.", "Hak eden başarılı olur.", "Terlersin, yorulursun ama gol olduğunda her şeye değer."
	Olumsuz	9	"Öğrenmek için hep peşinden koşmak gerekiyor.", "En ufak bir hatada gol ofsayt kararıyla iptal olabilir.", "Karmaşık"
Puzzle/Yapboz	Olumlu	5	"Gerekli parçaları doğru yere koyarsan başarırsın.", "Muhasebe konuları gibi parçalar birbirini tamamlıyor." "Parçaları tamamlayınca bütünü görüyorsun."
	Olumsuz	10	"Hangi hesabı nerede kullanacağını bulmak çok karışık", Bir sürü parça ve tamamlamak zor.", "Her konu birbiriyle alakalı, bir tanesini anlamayınca gerisi gelmiyor."
Saklambaç	Olumlu	7	"İşletmenin bütün gizli bilgileri içinde saklı, işletmeler için çok önemli", "Gizli olan her şeyi açığa çıkarır, işletmede muhasebeden gizli hiçbir şey yapılamaz."
	Olumsuz	28	"Doğru cevapların bulunması zor.", "Hangi hesabı kullanacağımızı bilmiyorsak arar dururuz.", "Muhasebede doğru yolu bulamıyorum", "Neyin nereden çıkacağı belli olmuyor.", "Ne kadar saklansan da o seni bulur."
Sudoku	Olumlu	4	"Çok zevkli, sudoku çözer gibi, rakamları doğru yerlere yerleştiriyoruz.", "çift taraflı kayıtları eşitlemekle sudokudaki satır ve sütunları doldurmak birbirine benziyor, çok zevkli."
	Olumsuz	10	"Karışık, sürekli sayılar var.", "Rakamlarla oynuyoruz. Hata yaptığımızda uygun rakamı bulamıyoruz.", "Çok kafa yoran bir süreç."
101	Olumlu	0	*
	Olumsuz	8	"Beyni yorarak hesaplama yaptırıyor.", "Zevkli değil.", "Karışık", "Sayılarla çok uğraşıyoruz."
Jenga	Olumlu	0	
	Olumsuz	7	"En baştan iyi oturtamazsan devamı gelmez." "en ufak bir hatada her şey yerle bir olur.", "Çok dikkat gerektirir, yavaş hamlelerle hareket edilmelidir."
Monopoly	Olumlu	8	"Strateji çok önemlidir", "İçinde hem para var, hem de zevkli."

				"Muhasebeyi içinde yaşatır."
		Olumsuz	1	"Gelir gideri sürekli kontrol etmek gerekir."
Satranç	24	Olumlu	14	"Satrançta yapacağın hamleleri iyi bilersen kazanırsın, aynı muhasebe gibi." "Zeka işidir, zihin açar."
		Olumsuz	10	"Çok karışık ve dikkat gerektirir." "Öğrenmesi de yapması da yıllarını alır." "Karmaşık ve sıkıcı." "Bazen içinden çıkılmaz bir hal alıyor." "Bir sonraki adımı önceden hesaplamalısın." "Sabır ve alıştırma ister."
Strateji/Zeka Oyunları	22	Olumlu	12	"İlgi olana faydalı." "Şans kadar hesaplamada önemlidir." "Zeka açıcı." "Modası geçmiyor." "Akıllıca ve dikkatlice ilerlemeyi gerektirir."
		Olumsuz	10	"Stratejik bir hata yaparsan diğerleri de yanlış olur." "Çok kurallı ve karmaşık" "Tehlikeli." "Bir türlü sonuca ulaşamıyorsun". "Uzun vadeli planın yoksa hayatta kalamazsın."
Tetris	5	Olumlu	3	"Parçaları uygun şekilde yerleştirirsen zevk alırsın." "Parça- bütün ilişkisi çok yüksek."
		Olumsuz	2	"Hiç sonu gelmiyor." "Sıkıcı".
Tavla	5	Olumlu	1	"Kurallar ve yöntemler çok açık." "Öğrenince çok eğlenceli."
		Olumsuz	4	"Hiç eğlenceli değil." "Öğrenmesi zor." "Kuralları karışık geliyor."
Diğer	101	Olumlu		"Halay gibi herkesin katılımı gerekir, herkesi ilgilendirir." "Körebe gibidir, muhasebe bilgin yoksa önünü görmek zordur."
		Olumsuz		"Okeydeki gibi herkes çalışır ama bir kişi kazanır." "Süper mario gibi aşama aşama ilerlersin, ama tek hatanda oyun biter."
Toplam			271	

Tablo 7’de öğrencilerin bir oyun türü olarak muhasebeye ilişkin algılarını gösteren metaforlar görülmektedir. Çok çeşitli metaforlar içinde en sık kullanılan oyun türleri, saklambaç, satranç ve strateji/zeka oyunlarıdır. Saklambaç oyununu muhasebeye benzeten öğrencilerin çoğu, olumlu anlamda muhasebe gizli olan her şeyi açığa çıkarmada kullanıldığı için ve gizli bilgileri içinde barındırdığı için, olumsuz anlamda ise muhasebede doğru cevapların ve hangi hesapların kullanılacağıının bulunmasının zor olması sebebiyle muhasebeyi saklambaç oyununa benzettiklerini dile getirmişlerdir. Satranç benzetmesini yapan öğrenciler ise, bu oyunu bir yandan zihinsel faaliyet, mantık yürütme ve zeka gerektiren; aynı zamanda karışık, sıkıcı, öğrenmesi zor ve sabır isteyen bir oyun olarak gördüklerinden bu benzetmeyi kullanmışlardır. Bazı öğrenciler ise, muhasebeyi, akıl ve dikkat gerektiren, zeka açan, kurallı, tehlikeli, strateji ve taktik gerektiren bir ders olarak gördüklerinden strateji/zeka oyunu benzetmesini kullanmışlardır.

Tablo 8. Katılımcıların Bir Çiçek Olarak Muhasebe Algıları

Çiçek Türü	f		Çünkü	
Gül	62	Olumlu	53	"Dikenli ama güzel, seviyorsan katlanacaksın." , "Gülü seven dikenine muhasebeyi seven baş ağrısına katlanır." , "Muhasebe de gül gibi katman katman, dersi sevdim ve benim için gül gibi açıldı."
		Olumsuz	9	"Her güzel şeyin bir kusuru vardır, muhasebe de gerekli ama çok zor." , "En küçük bir hatada dikenler eline batabilir." , "Muhasebe de gül gibi ilgi ister, ilgi göstermezsen solar gider."
Kaktüs	64	Olumlu	9	"Eğer sağlam adımlar atarsanız, dikenleri size batmaz." , "Yoğun sıcağın çöl ortamında yetişen tek çiçek türü" , "Dışarıdan bakınca karmaşık fakat içine girince oldukça yararlı" , "Dikenleri acıtsa da"

				<i>kesip suyunu içebiliyorsun”</i>
		Olumsuz	55	<i>“Aynı muhasebe gibi dikenli, yanına yaklaşılmıyor.”, “İğneleri batınca can yakıyor, sınav sonuçları gibi.”, “Çok dikenli”, “Zahmetli ve zor bir iş, çok dikkat gerektiriyor.”</i>
Papatya	52	Olumlu	45	<i>“Papatyanın her yerde olduğu gibi muhasebe de her işletmede var.”, “Muhasebe de papatya gibi çok yönlü, yaprakları gibi çok bilgi içeriyor.”, “muhasebenin sistematik yapısı papatyanın yapraklarını hatırlatıyor.”, “papatya gibi bir çok dalı ve konusu var.”, “ortasında ana hesap ve çevresinde yardımcı hesaplar var.”, “Her bir hesap papatyanın yaprakları gibi tek tek gözüküyor.”</i>
		Olumsuz	7	<i>“Basit görünüyor, ama karışık”, “Bir konuyu anlamayınca diğerleri de eksik kalıyor, papatyanın kopan yaprağı gibi.”</i>
Orkide	9	Olumlu	9	<i>“Değerli, ilgi isteyen, narin bir çiçektir, muhasebe de böyledir.”</i>
		Olumsuz	0	
Isırgan	6	Olumlu	4	<i>“Can yakar ama faydalıdır.”</i>
		Olumsuz	2	<i>“Rahatsızlık verir.”</i>
Lale	6	Olumlu	4	<i>“Lale gibi hoş ve sevimli”, “Muhasebe de lale gibi kendine bağlar.”</i>
		Olumsuz	2	<i>“Hoş görünse de kibirli”, “Lale bir kere açar, hata kabul etmez, muhasebe de öyledir.”</i>
Diğer	72	Olumlu	32	<i>“Karanfil gibi sade ve vakurdur.”, “Kardelen gibi zorluklarla güzellikler bir arada.”, “Çim gibi değeri ancak yokluğunda anlaşılır.”, “Sardunya gibi her zaman karşılaşılabılır.”</i>
		Olumsuz	40	<i>“Karahindiba gibi her yerde var fakat kıymeti bilinmez, ayrıca bir kez sistem dağıldı mı telafisi yok”, “Küstüm çiçeği gibi tek hatada size küsüyor.”, “Gelincik kadar hassastır.”</i>
Toplam			271	

Tablo 8’de öğrencilerin muhasebenin çiçek olarak metafor algılarında gül, kaktüs ve papatyanın en çok kullandıkları çiçekler olduğu görülmektedir. Gül benzetmesini yapan öğrenciler, muhasebenin zor, dikkat gerektiren, hata kabul etmeyen ve özel ilgi isteyen yapısı sebebiyle bu benzetmeyi yapmışlar, bazı öğrenciler de gül katmanları gibi muhasebenin de aşama aşama birbirini tamamlayan konulardan oluştuğunu ifade etmiştir. Muhasebeyi kaktüse benzeten bazı öğrenciler, muhasebenin kaktüs gibi dikenli, can yakıcı, zahmetli ve zor bir ders olduğunu ifade etmiştir, ancak iyi çalışılırsa başarılı olunabileceğini ve fayda sağlayacağını söyleyen öğrenciler de olmuştur. Papatya benzetmesini yapanlar ise, papatya nasıl doğada her yerde yetişiyorsa, muhasebenin de her işletmede varlığı, çok yönlü ve papatya yaprakları gibi çok konu/dal içeren, karışık ve bilgi isteyen bir ders olması gerekçesiyle bu benzetmeyi yaptıklarını söylemişlerdir.

Tablo 9. Katılımcıların Bir Eşya Olarak Muhasebe Algıları

Eşyalar	f	Çünkü
Hesap makinesi	39	<i>“Tüm sayısal derslerde faydalı, muhasebe de her alanda faydalı” “Hesap makinesi her türlü işlemi yapabilir, muhasebe de işletmedeki tüm sorunları çözer” “Bize net sonuçlar verir, suistimale yer yoktur”.</i> <i>“Hesap makinesi gibi bize yardımcı”</i>
	12	<i>“Hesap makinesi gibi mekanik ve tekrarlayıcı işlemlerden oluşur” “Çok işlem gerekli, hesap makinesiz olmaz”, “Tüm sayıları içeriyor, sürekli hesap kitap var” “karmaşık”</i>
Defter	12	Olumlu

		Olumsuz	12	"Sürekli birşeyleri kaydediyoruz." "Defter gibi taşımaya sevmiyorum ama gerekli"
Buzdolabı	7	Olumlu	4	"İçinde ihtiyacımız olan her tür gıdayı barındırıyor, muhasebede yönetime gerekli her türlü bilgiyi barındırır bünyesinde." "Gerekli ve faydalı".
		Olumsuz	3	"Buzdolabı gibi soğuk bir ders."
Ayna	5	Olumlu	5	"Herşeyi olduğu gibi gösterir, gizli hesaplamalar olamaz"
		Olumsuz		
Kalem	14	Olumlu	10	"Kalemsiz yazı, muhasebesiz işletme olmaz". "Bilgi aktarımında yardımcı, muhasebe de öyle"
		Olumsuz	4	"Sürekli yazı yazmak, hesap tutmak gerekir".
Bilgisayar	8	Olumlu	7	"Tüm verilerin kaydedildiği ve saklandığı yer, muhasebe de işletme bilgilerini kaydeder." "Bilgisayar birden fazla işlemi aynı anda yürütür, muhasebede de birden fazla veri kullanılarak aynı anda farklı analizler yapılabilir."
		Olumsuz	1	"Bilgisayar gibi karmaşık bir yapısı var".
Dolap	7	Olumlu	5	"Kendi içinde düzenli ve sistemli" "Tüm bilgileri içinde barındırır" "
		Olumsuz	2	"İçi çok dolu ancak hiçbir şey bulamıyorum" "Boşuna yer kaplıyor."
Masa	11	Olumlu	6	"Etrafında toplanılır, muhasebede de hesaplar bilançoda toplanır." "Masa gibi düzenli olursak başarabiliriz" "Masa ayakları gibi, işletmeyi ayakta tutan da muhasebedir".
		Olumsuz	5	"Sürekli çalışmak gerekir" "Üzerinde çok zaman geçirilir" "Masa başı işidir, sıkıcıdır"
Gözlük	6	Olumlu	4	"Gözlük güneşten korur, iyi bir muhasebe de zarara uğramaktan"
		Olumsuz	2	"Daha net görmemizi sağlar, muhasebe de bize yol gösterir."
Merdiven	5	Olumlu	2	"Kullanmayı sevmiyorum".
		Olumsuz	3	"İş hayatında yükseklere çıkarabilecek bir derstir".
Saat	7	Olumlu	4	"İlk basamakta zorlanmazsınız ama zirveye çıkmak için çok efor gereklidir". "Merdiven basamakları gibi tek bir konu kaçırılmadan çalışılması gereken bir ders." "Hızla tırmanmana yardımcı olduğu gibi tek bir yanıfta kendini aşağıda bulabilirsiniz."
		Olumsuz	3	"Birbirini tamamlayan çarklar, aynı muhasebe konuları gibi". "Muhasebe dede zamanlama çok önemli".
Kasa	5	Olumlu	5	"Sürekli işliyor, çok yorucu". "Karmaşık bir mekanizması var."
		Olumsuz		"100-kasa olmadan muhasebe de olmaz". "Parayla ilgili". "Paralarımızı güvende tutar."
Televizyon	5	Olumlu	3	"Şirketin mali durumunu muhasebe sayesinde izleyebilirsin"
		Olumsuz	2	"Çok fazla izlersen gözü ve beyni yorar". "Sürekli yeni gelişmeleri takip etmek gerekir".
Diğer	140	Olumlu	35	"Kitap gibi bize birşeyler öğretir". "Kamera gibi herşey kayıt altına alınır, objektiftir." "Tarak saçları, muhasebe hesapları düzenler" "Matruşka gibi hesaplar içindedir". "Terazi gibi sürekli denge vardır" "Gaz lambası gibi meşakkatli ama aydınlığa kavuşturur" "Bulaşık makinesi gibi gerekli ve hayatı kolaylaştırır." "Muhasebe işletmede başarının anahtarıdır".
		Olumsuz	105	"Silgi gibi gençliğimi sildi." "Blender gibi kafa karıştırıcı". "Ütü gibi kafa ütüler" "İğne gibi korkutucu" "Bumerang gibi atsam da kurtulamıyorum, geri dönüyor." "Testere gibi tehlikeli, en ufak hata pahalya mal olur." "Ayakkabı bağcığı gibi çözülmesi(anlaması) zor." "Sınavdan sonra beynimden vurulmuşa dönüyorum"
Toplam			271	

Tablo 9'a göre, öğrencilerin bir eşya olarak muhasebe algıları için en sık kullandıkları metaforlar, hesap makinesi, kalem ve defterdir. Öğrencilerin bazıları muhasebenin hesap makinesi gibi faydalı, yardımcı, tüm işlemleri yaparak sorunları çözen, net sonuçlar veren bir ders olduğunu ifade etmişlerdir. Bazıları ise hesap makinesi benzetmesini olumsuz anlamda kullanarak, muhasebenin hesap makinesi gibi karmaşık, çok işlem gerektiren, mekanik ve tekrarlayıcı işlemlerden oluşan bir ders olduğunu söylemişlerdir. Kalem benzetmesi yapan öğrenciler muhasebenin kalem gibi bilgi aktarmada yardımcı ve gerekli olduğunu, defter benzetmesi yapan öğrenciler ise muhasebede yoğun şekilde kayıt işlemlerinden oluştuğunu düşünerek bu benzetmeleri yaptıklarını söylemişlerdir.

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin, yedi metafor başlığından faydalanılarak oluşturulan muhasebe kavramına ilişkin algıları toplam 9 kategori altında toplanmıştır. Öğrenciler tarafından üretilen metaforların ait oldukları kavramsal kategoriler frekanslarıyla birlikte aşağıda Tablo 10'da sunulmaktadır.

Tablo 10: Katılımcıların Muhasebeye İlişkin Metaforlarından Oluşturulan Kavramsal Kategoriler

Kavramsal Kategoriler	Renk	Hayvan	Besin Türü	Mevsim	Oyun	Çiçek	Eşya	Toplam
Heyecan verici bir ders olarak muhasebe	7	3	15	37	19	54	8	143
Zor, Sıkıcı, Karmaşık bir ders olarak muhasebe	63	55	77	152	48	94	25	484
Kurallı, düzenli ve sistematik bir ders olarak muhasebe	21	18	2	4	27	9	25	106
Diğer bilim dallarıyla ilişkili bir ders olarak muhasebe	4		8	1	36	11	5	65
Yol gösterici bir ders olarak muhasebe	10	2			2	1	43	58
Dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe	14	34	8	7	12	28	6	109
Zeka gerektiren bir ders olarak muhasebe	1	23	4		50	5	27	110
Gerekli, faydalı ve önemli bir ders olarak muhasebe	3	37	101	7	11	21	10	190
Parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe	8		2	1	5	2	6	24

Tablo 10'da görüldüğü gibi muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebeye ilişkin en fazla metaforun üretildiği kategoriler “zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe”, “gerekli, faydalı, önemli bir ders olarak muhasebe” ve “heyecan verici bir ders olarak muhasebe” kategorileridir. Yine tabloya göre, öğrencilerin renk, hayvan, mevsim ve çiçek metaforunda, muhasebenin zor, sıkıcı ve karmaşık olması, besin türü metaforunda gerekli, faydalı ve önemli olması, oyun türü metaforunda zeka gerektiren bir ders olması, eşya metaforunda yol gösterici olması yönlerini ön plana çıkardıkları görülmektedir.

5. SONUÇ

Çalışmanın amacı, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin sahip oldukları duygu ve düşünceleri, renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları aracılığıyla ortaya çıkarmaktır.

Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmada öğrenciler tarafından her bir metafor başlığı için en sık kullanılan metaforlar sırayla “siyah, aslan (kaplan), sebze türü, kış, saklambaç, kaktüs ve hesap makinesi” dir. Yedi metafor başlığından faydalanılarak oluşturulan muhasebe kavramına ilişkin öğrenci algıları toplam 9 kategori altında toplanmıştır. Muhasebe kavramının değişik yönlerine vurgu yapan metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak oluşturulan bu kategoriler, sırasıyla “Heyecan verici bir ders olarak muhasebe”, “ Zor, sıkıcı, karmaşık bir ders olarak muhasebe” ,“Kurallı, düzenli ve sistematik bir ders olarak muhasebe”, “Diğer bilim dallarıyla ilişkili bir ders olarak muhasebe”, “ Yol gösterici bir ders olarak muhasebe”, “Dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe”, “Zeka gerektiren bir ders olarak muhasebe”, “Gerekli, faydalı ve önemli bir ders olarak muhasebe” “Parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe” olarak belirlenmiştir. Bu kategoriler içinde en fazla metaforun üretildiği kategori “Zor, sıkıcı, karmaşık bir ders olarak muhasebe” (484), en az metaforu içeren ise, “parayla ilişkili ders olarak muhasebe” (24) kategorisidir. Bazı metaforların ise birden fazla kategori altında yer alabildiği görülmüştür.

Yine çalışmada, öğrencilerin renk, hayvan, mevsim ve çiçek metaforları ile muhasebenin “zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olma”, besin türünde “gerekli, faydalı ve önemli bir ders olma”, oyunda “zeka gerektiren bir ders olma” ve eşya metaforunda ise “kurallı, düzenli ve sistematik bir ders olma” yönlerini öne çıkardıkları görülmektedir. Ayrıca öğrenciler tarafından tercih edilen metaforların daha çok olumsuz anlam taşıdıkları görülmüştür. Yani öğrenciler bir olgu olarak muhasebeyi negatif yönlü algılamaktadır. Öğrencilerin muhasebe mesleği ve dersine ilişkin verdikleri cevaplar da elde edilen sonucu desteklemektedir. Zira, anketin ilk kısmındaki verilere bakıldığında öğrencilerin yalnızca %23.6’ sının mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini seçmeyi düşündüğü ve sadece %7.4’ ünün muhasebe mesleğine yüksek derecede ilgi duyduğu görülmektedir.

Öğrencilerin muhasebeye ilişkin olumsuz algılarının nedenlerinden bazıları, ilk kez karşılaştıkları muhasebe dersinin işleyiş sisteminin karışık gelmesi, muhasebenin kurallara dayalı olması, konuların kapsamlı olması ve öğrencilerin daha önceki öğrenimleri sebebiyle (borç-alacak kavramı gibi) kavram yanılgısına sahip olması olabilir. Muhasebeye ilişkin oluşan bu olumsuz algıların değiştirilmesi, muhasebe eğitiminin daha ilgi çekici hale getirilmesi ve muhasebe meslek imajının olumlu yönde artırılması adına, muhasebenin işletmedeki önemi, rolü ve muhasebe elemanının bu süreçteki görev ve sorumluluklarının belirgin şekilde öğretim elemanları tarafından öğrencilere anlatılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu sayede sadece sınava ve dersi geçmeye dayalı olmayan ve muhasebenin öğrenci gözündeki değerini artırıcı öğretim metotları ve ders içerikleri ile öğrencilerin dört yıllık öğrenim sürecinde muhasebeye olan ilgi ve motivasyonlarının artırılması mümkün olabilecektir.

Muhasebe eğitiminde anlamlı ve kalıcı öğrenme oluşabilmesi için diğer pek çok faktörün yanında öğrencilerin derse ilişkin öğrenme istek ve heyecanının artırılması çok önemlidir. Öğrencilerin muhasebe dersine ilişkin geliştirmiş oldukları metaforlar, onların

ilerde aktif iş hayatında potansiyel meslek olarak seçebilecekleri muhasebe mesleğine olan bakış açılarını açıklama ve anlamada önemli bir veri kaynağıdır. Öğrencilerin muhasebe eğitiminin temelini atıldığı genel muhasebe dersine ilişkin algıları, ileriki sınıflarda görecekları diğer muhasebe derslerine olan bakış açılarını ve yine ileride bir meslek seçeneği olarak karşlarına çıkacak olan muhasebe meslek mensubu olma algılarını da etkileyeceğinden konunun önemi artmaktadır. Bu noktada, lisans öğreniminin ileriki yıllarındaki muhasebe öğrenimine yönelik olumlu tutum oluşturacak etkinliklere yer verilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda muhasebe öğretim elemanı, öğrenci, muhasebe meslek mensubu ve işletme yöneticileri gibi muhasebe eğitiminde yer alan paydaşların algılarına yönelik yapılacak çalışmaların TÜRMOB ve diğer meslek kuruluşları ile üniversite yönetimi tarafından dikkate alınarak gerekli düzenlemelerin yapılması ile muhasebeye yönelik algıların daha olumlu hale getirilmesi sağlanabilir.

Gelecek çalışmalarda, muhasebe öğretim elemanlarından muhasebe kavramına ilişkin metaforlar üretmeleri istenebilir. Toplumda değişik statülerdeki kişilere muhasebe mesleği hakkındaki metaforik düşünceleri sorularak muhasebe elemanlarının sosyal statüleri, imajı ve nasıl algılandığına ilişkin bilgiler toplanabilir. Yine, öğrencilerin muhasebeye ilişkin algıları farklı yıllarda ölçülerek, herhangi bir değişim olup olmadığı ortaya konabilir.

KAYNAKLAR

- Ağca, Ahmet - Zeytinoğlu, Emin (2008), “Mevcut Muhasebe Eğitimi Değişmeli mi? Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Karşı Tutumları Üzerine Bir Araştırma”, XXVII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu-, 23-27 Nisan, Antalya, ss. 3-26.
- Arslan, M. Metin-Bayrakçı, Mustafa (2006), “Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim-Öğretim Açısından İncelenmesi”, Milli Eğitim Dergisi, Yıl 35, Sayı 171, ss. 100-108.
- Aslan, Gülay (2015), “Öğretmen Adaylarının Toplumsal Cinsiyet Algılarına İlişkin Metaforik Bir Çözümleme”, Eğitim ve Bilim, Cilt 40, Sayı 181, ss.363-384.
- Ateş, Murat- Karatepe, Akif (2013), “Üniversite Öğrencilerinin “Çevre” Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Yardımıyla Analizi”, International Journal of Social Science, 6(2), pp.1327-1348.
- Aygün, Davut- Gerekan, Bilal (2012), “Muhasebe Dersini İlk Defa Alan Öğrencilerin Derse Yönelik Algılarının Tespiti: Karşılaştırmalı Bir Alan Araştırması”, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Sayı 18, ss. 48-63.
- Ayyıldız, Tebessüm (2016), “Üniversite Öğrencilerinin Dans Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının Analizi”, Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, Aralık, ss. 13-25.
- Başarı, Fatma- Sarı, Mediha (2015), “Kadın Akademisyenlerin “Kadın Akademisyen Olma”ya İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi”, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, Nisan, ss. 41-51.

- Cansever, Belgin Arslan- Aslan, Neşe (2016), “Teacher” From The Children’s Perspective: A Study By Metaphors”, *Journal of Education and Learning*, Vol 5, No 4, pp. 21-36.
- Cerit, Yusuf (2008), “Öğretmen Kavramı ile İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Müdürlerin Görüşleri”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt6, Sayı 4, ss. 693-712.
- Demirci Güler, Mutlu Pınar (2012), “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen ve Teknoloji Dersine İlişkin Metaforik Tanımlamaları”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 11, Sayı41, ss. 53-63.
- Demirel Utku, Burcu- Erol, İbrahim (2015), “Lisans Öğrencilerinin Muhasebeye Giriş Dersine Yönelik Algılamalarının Belirlenmesi”, *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 1(3), ss. 91-104.
- Demirtaş Hasan- Çoban, Duygu (2014a), “Üniversite Öğrencilerinin, Üniversite ve Fakülte Kavramlarına İlişkin Metaforları (İnönü Üniversitesi Örneği)”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 33, Sayı 1, ss. 113-143.
- Demirtaş Hasan- Çoban, Duygu (2014b), “ Üniversite Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarına İlişkin Metaforları”, *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 22, Sayı 3, ss. 1279- 1300.
- Doğan, Yakup (2017), “Ortaokul Öğrencilerinin Çevre Kavramına İlişkin Sezgisel Algıları: Bir Metafor Analizi”, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt 18, Sayı 1, Nisan ss. 721-740.
- Erol, İbrahim – Demirel Utku, Burcu (2015), “Finansal Muhasebe Dersinde Öğrencilerde Oluşan Kavram Yanılgılarının İncelenmesi”, *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(4), ss. 1307-1319.
- Ertaş, Fatih Coşkun-Erdem, Meziyet Sema (2008), “Muhasebe Derslerinde Öğrenci Başarılarını Etkileyen Faktörler”, *XXVII.Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu-Bilgi Çağında Muhasebe Eğitimi*, 23-27 Nisan, Antalya, ss. 63-86.
- Ertuğrul, İrfan- Özdemir, Serkan (2014), “Muhasebe Dersi Alan Ön lisans ve Lisans Öğrencilerinin Ders Yönelik Tutumlarının Tespiti: Ege Bölgesinde Bir Uygulama”, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, ss. 204-214.
- Geiger, Marshall A.-Ogilby, Suzanne M. (2000), “The First Course In Accounting: Students’ Perceptions And Their Effect On The Decision To Major In Accounting”, *Journal of Accounting Education*, 18 (2), pp. 63 - 78.
- Gökgöz, Ahmet – Dizkırıncı, Ahmet Selçuk (2013), “How is Accounting Perceived in Cognitive Level? A Study Based On Metaphor”, *International Journal of Education and Research*, Vol 1, No 7, July, pp. 1-6.

- Gökgöz, Ahmet (2012), “Determination Of Perceptions About Accountants Through Metaphors:A Case Of Turkey”, *Interdisciplinary Journal Of Contemporary Research In Business*, Vol 4, No 2, June, pp. 62-71.
- Güler, Mürsel- Ağca, Ahmet –Boz, Dursun (2016), “İşletme Öğrencilerinin Muhasebe Algılarının Metaforlar Yardımıyla Anlatılması”, *PressAcademia Procedia*, Vol 2, ss. 298-309.
- Güveli, Ebru- İpek, A. Sabri- Atasoy, Ercan- Güveli, Hasan (2011), “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematik Kavramına Yönelik Metafor Algıları”, *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, Vol 2, No 2, ss. 140-159.
- Güven, Bülent – Güven, Sibel (2009), “İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Metafor Oluşturma Becerilerine İlişkin Nicel Bir Araştırma”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 17, No 2, ss. 503-512.
- Hacıfazlıoğlu, Özge- Karadeniz Şirin- Dalgıç Gülay (2011), “Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliğine İlişkin Algıları: Metafor Analizi Örneği”, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, ss. 97-121.
- Jones, Jefferson. P. - Fields, Kent. T. (2001), “The Role Of Supplemental Instruction In The First Accounting Course”, *Issues in Accounting Education*, Vol 16, Issue 4, pp. 531-547.
- Karaçam Sedat-Aydın, Fatih (2014), “Ortaokul Öğrencilerinin Teknoloji Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi”, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(2), ss. 545- 572.
- Kesen, Aynur (2010), “Turkish EFL Learners’ Metaphors with Respect to English Language Coursebooks” , *Novitas-ROYAL (Research on Youth and Language)*, 4 (1), pp. 108-118.
- Köse, Tunç - Gürbüz, Hüseyin (2009), “Muhasebeye Giriş Dersine İlişkin Görüşleri Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F Örneği”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, Cilt 11, Sayı 4, ss. 107-146.
- Mertol, Hüseyin- Dođdu, Mustafa- Yılar, Bayram (2013), “Üstün Zekâlı ve Yetenekli Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Metaforik Algıları”, *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi (UYAD)*, 1(3), ss. 176-183.
- Miles, Matthew. B. - Huberman, A. Michael (1994), *Qualitative data analysis*, Thousand Oaks, CA: Sage Publications, London.
- Miller, Steven (1987), “Some Comments On The Utility Of Metaphors For Educational Theory And Practice”, *Educational Theory*, Vol 37, No 3, pp. 219-227 (Aktaran Davut Soysal –Özlem Afacan, İlköğretim Öğrencilerinin “Fen ve Teknoloji Dersi” ve “Fen ve Teknoloji Öğretmeni” Kavramlarına Yönelik Metafor Durumları, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 9, Sayı 19, ss.287-306.)

- Nalçacı, Ahmet- Bektaş, Fatih (2012), “Öğretmen Adaylarının Okul Kavramına İlişkin Algıları”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 13, Sayı 1, Nisan, ss. 239-258.
- Ocak, Gürbüz - Gündüz, Mevlüt (2006), “ Eğitim Fakültesini Yeni Kazanan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Giriş Dersini Almadan Önce ve Aldıktan Sonra Öğretmenlik Mesleği Hakkındaki Metaforlarının Karşılaştırılması, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 8, Sayı 2, ss. 293-310.
- Onay, Meltem-Ergüden, Sevinç (2012), “Yeni Bir Metafor: Kurum DNA’sı”, Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, Cilt 4, No 1, ss.203-212.
- Özbek, Yiğit (2015), “Farklı Eğitim Programlarındaki Öğrencilerin Genel Muhasebe Dersine İlişkin Algıları”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Journal of Research in Education and Teaching , Mayıs, Cilt 4, Sayı 2 , ss. 24-34.
- Özcan, İrfan- Ünal, Ferhan- Helhel, Yeşim (2009), “Muhasebe Programı Öğrencilerinin Cinsiyet ve Öğretim Durumunun Muhasebe Mesleğine Yönelik Tutumları İle İlişkilendirilmesi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı 41, Ocak, ss. 170-181.
- Saban, Ahmet (2008), “ Primary School Teachers’ and Their Students’ Mental Images about the Concept of Knowledge”, Elementary Education Online, 7(2), 421-455.
- Saban, Ahmet (2009), “ Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt 7, Sayı 2, ss.281-326.
- Saçılık Yıldırım, Melahat- Çevik, Samet- Özkan, Çiğdem (2016), “Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü Önlisans Öğrencilerinin “Turizm”Olgusuna İlişkin Metaforik Algıları”, Akademik Bakış Dergisi, Sayı:53, Ocak-Şubat, ss. 84-103.
- Semerci, Çetin (2007), “Program Geliştirme Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış”. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 31, No 2, ss. 125-140.
- Soysal, Davut- Afacan, Özlem (2012), “İlköğretim Öğrencilerinin “Fen ve Teknoloji Dersi” ve “Fen ve Teknoloji Öğretmeni” Kavramlarına Yönelik Metafor Durumları”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 9, Sayı 19, ss.287-306.
- Taşdemir, Mehmet – Taşdemir, Figen (2016), “Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırma Kavramına Yükledikleri Metaforlar”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), Cilt 17, Sayı 1, Nisan 2016, ss. 419-438.
- Tortop, Hasan Said (2013), “Öğretmen Adaylarının Üniversite Hocası Hakkındaki Metaforları Ve Bir Değerlendirme Aracı Olarak Metafor”, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, ss. 153-160.
- Uçma, Tuba, (2010) “Kavramsal Metafor Olarak Muhasebeyi Anlamak”, Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi, Cilt: 12, Sayı 2, Haziran, ss. 123 – 141.

- Uysal, Özgür Özmen (2001), “Muhasebe Metinlerinde Metafor”, Ege Akademik Bakış Dergisi, 1(2), ss.53-60.
- Walters York, L.Melissa (1996), “Metaphor in Accounting Discourse”, Accounting, Auditing & Accountability Journal, Vol 9, Issue 5, pp. 45-70
- Yalçın, Mikail- Özoğlu, Elif Aydoğdu - Dönmez, Ayşe (2016), “Öğretim Elemanlarının Araştırma Görevlisi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları, Eğitim ve Bilim, Cilt 41, Sayı 185, ss. 19-32.
- Yıldırım, Suat (2015), “Genel Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Derse İlişkin Beklentileri ve Başarı Durumlarının Değerlendirilmesi”, Muhasebe ve Denetime Bakış, Yıl 14, Sayı 44, Ocak, ss. 1-15.
- Yob, Iris .M. (2003), “Thinking Constructively With Metaphors”, Studies In Philosophy And Education, Vol 22, Issue 2, 127-138 (Aktaran Gürbüz Ocak- Mevlüt Gündüz, Eğitim Fakültesini Yeni Kazanan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Giriş Dersini Almadan Önce ve Aldıktan Sonra Öğretmenlik Mesleği Hakkındaki Metaforlarının Karşılaştırılması, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 8, Sayı 2, 2006, ss. 293-310.)